

בשביל ארץ - ישראל אין שעה קבועה, בכל עת זמנה...

הר"ר משה דוד שוב, שהיה משולח של בית החולים 'שער ציון' ביפו והמושבה משמר הירדן, כתב בספרו 'זכרונות לבית דויד':
"בבואי לעיר ברלין היתה ראשית דרכי לבקר את הרב הצדיק עזריאל הילדסהיימר. כשבאתי לביתו מצאתי כתוב על הדלת ששעת הביקור היא משעה... עד שעה... ומכיוון שבאתי אחרי השעה הקבועה שבתאי לאכסניה.

למחר, באתי למועד. נכנסתי לחדרו אמרתי לו את שמי, ומאין באתי, הוא שאלני מתי באתי לברלין, וכשאמרתי לו כי עוד מאתמול אני בעיר, וגם באתי לביתו, אך מפני שאיחרתי את השעה הקבועה שבתאי לאכסניה - התרגש מאד ואמר: 'לא יקירי! לא בשבילך נקבעה השעה. בשביל ארץ - ישראל אין שעה קבועה, בכל עת זמנה... הדלת שלי פתוחה לפניך בכל עת שתבוא!'

"אלה הדברים - לפי שהן דברי תוכחות... לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל".
(רש"י א"א)

ממשה ועד משה...

סיפר הגאון רבי משה גרוסמן: אזכיר מעשה אשר עשה עלי רושם עז עד היום!

הייתי כבן שש עשרה, תלמיד בישיבת "תפארת ירושלים", ישיבתו של רבינו הגאון האדיר, רבי משה פיינשטיין. ביום ראשון, לאחר שהותי בשבת בבית, שהיה במרחק של כשלוש שעות נסיעה, הגעתי לישיבה באיחור. התיישבתי במקומי אשר היה בקצה בית המדרש ליד ארון הספרים.

לאחר זמן מה רואה אני את רבי משה ניגש לארון הספרים, מוציא ספר ומעיין בו. ויפן כה וכה ובראותו כי אין איש מאזין ומקשיב פנה אלי בקול נמוך מלא אהבה ורגש אבהי: "גרוסמן, שפעטלעך...". "גרוסמן, קצת מאוחר".

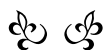
הרי לנו דוגמא מאלפת כיצד נזהר גאון וגדול בישראל שהיה גם גאון במידות בכבודו של נער צעיר.
(הקדמה לספרו "הלכות היזק ראייה")

ביליתי אצלו כשעה. הוא התעניין בכל הפרטים שסיפרתי לו, שאל לשלום האיכרים בארץ-ישראל... מן היום ההוא הייתי כבן בית אצל הרב הצדיק רבי עזריאל ובניו.

כאשר באתי לברלין בשנית, בימי החגים, מראש השנה עד אחר הסוכות, הייתי מוזמן אל שולחן הרב. לעולם לא אשכח את הימים האחרונים של חג הסוכות ההוא. מסביב לשולחני ישבו כארבעים רבנים קרואי - מועד, תלמידים שבאו מערים שונות להקביל פני רבם. אותי הושיבני בראש, בקרבתו, מפני שאני מארץ ישראל, וכיבדני לשיר משירי ציון. השמחה היתה באמת שמחת התורה, שמחה של קדושה, והשראת השכינה, כי בהגיע הרב בברכת המזון ל'רחם נא על ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך' - זלגו עיניו דמעות ולא יכל להתאפק מבכי.
(רבי עזריאל הילדסהיימר מעשיות ואמרות)

היה זה לפני כשלוש שנים, הגאון רבי חיים פנחס שיינברג סידר קידושין אצל אחי, תלמיד ישיבת "תורה אור". לאחר החופה הוא נעמד ואמר את הפסוק "אם אשכח ירושלים" ונשנק בבכי, אנו היינו בהלם, לנו זה זמן שמחה - הרגשנו את עומק הצער.
(נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג אל"ט)

כל המצטער על ירושלים זוכה ורואה בבניינה

את המעשה הבא אם לא הייתי מכיר את המספר, ת"ח יקר לא הייתי מאמין... וזה סיפורו: "בשל סיבה מסויימת הלכתי להתפלל מנחה בשכונת "פרדס כץ". כיון שהגיע זמן ערבית אמרתי 'אלך לתפילת ערבית לסוף רח' אבוהצירא, יש שם בית כנסת שעומדים להורסו, רציתי לראות במה המדובר.

קרא עלי מועד...

מחאתו של הגאון רבי חיים ברלין

"הפעם הכריחני לבוא אליו בתוכחה מגולה מאהבה מוסתרת. יען כי נבהלתי למראה עיני ממכתבו הנכתב ביום חיבוט ערבות. ומי זה התיר לו לחלל את המועד בכתבת דברי ילדות כאלה שאין בהם מועיל, ולא התירו הב"ח והט"ז אלא בחידושי תורה.

אמנם אפשר שסמך על מנהג העולם שנהגו להקל בכתב משיט"א, וכדברי הט"ז שמותר לכתוב כרגיל, או כמג"א שצריך שינוי בשורה העליונה. והוסיפו עוד להקל על ידי שכותבים בראש המכתב את ההלצה הילדותית 'משונה קרן שהיא תולדה דרגל...' הגם שאין זה נקרא שינוי, אבל כבר נהגו להקל בזה.

אך כל זה באיזה דבר שיש בו צורך קצת, אבל להקל בפשיטות במועד כמו בחול גמור, ולכתוב דברים שאין בהם צורך אינו עושה כן אלא מי שהוא אחד משני אלה: או שהוא בור ועם הארץ ואין בו ריח תורה, או מי שמקלו מגיד לו, וכל המיקל הרי זה משובח בעיניו... אבל מי שיש בו ריח תורה ויראת חטא מה מריץ אותו לחלל את המועד!?!
(שו"ת "נשמת חיים" או"ח קע"ה)

איך בונים את ירושלים? מתוך צוואת הגאון מליסא

מאד תרחיקו עצמכם שלא לבוא לפני בית דין, ובאם יש לכם איזה דבר ביניכם לבין חבריכם תתפשרו, ולא יבוא הדבר לידי דיון בבית הדין, כי זילותא דבי דינא גדול.
גם ראו בניי את שאמרו חז"ל 'לא חרבה ירושלים אלא שהעמידו דבריהם על דין תורה, ואם תלו את חורבן ירושלים בזה, עד כמה ראוי להתרחק מזה בכל היכולת!
(דרך החיים" השלם צוואת המחבר כ"ג)

כשיצאתי מתפילת ערבית שמעתי קול ניגונים ושמחה מכיוון אולם הדודאים הסמוך. מנגינת החופה נשמעה למרחוק ורגלי נשאו אותי לשם, אמרתי אולי יש שם גדול בתורה, איזה צדיק, אלך לקבל ברכתם. והנה רואה אני כמה מבני משפחתי. שאלתי אותם של מי החתונה? הצביעו לעבר בעל השמחה, אבי הכלה. לתדהמתי זיהיתי אותו...

היה זה לפני מספר שנים, בעת היותי בחור הזדמנתי לאחת מערי ישראל לקבל ברכה מצדיק, מלומד בניסים. כיון ששעות הקבלה היו בשעה מאוחרת, נכנסתי ללמוד בבית כנסת סמוך. ניגש אלי אברך והחל לדבר עמי: 'האם אתה מבני ברק? יש לי בת מבוגרת, אולי אתה מכיר בחור מתאים?' **שדכן אני לא, אבל התפללתי עליה**, הזכרתי אותה בתפילתי כמה חודשים... היתה זו החתונה של אותה בת..."

(נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג א"ד)

לקראת יציאת ה"נר" לבין הזמנים, נביא מעט מן הסיפורים שהגיעוני **"לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל"**. (רש"י א"א)

זהו סיפור על איש גדול בשעות הקטנות של הלילה

הגאון רבי דוד פוברסקי, ראש ישיבת פוניבז', הגיע כדרכו ללמוד בישיבה, השעה היתה שלש לפנות בוקר. רבי דוד היה ניגש לארון הספרים בעצמו. והנה בחור שראה שהדבר קשה לרבי דוד הציע את עזרתו. רבי דוד אמר שהוא צריך רמב"ם הלכות ערכין. הבחור הבין שהלכות ערכין נמצאים בספר 'קרבנות' ששם מקומם כמו בגמרא, והביא רמב"ם קרבנות... **רבי דוד הבין שהבחור טעה**, אך מה הוא גיד לו... בצדקותו ופקחותו אמר לבחור: 'טעיתי, אני צריך הלכות נדרים...' לבחור לקח שנים לקלוט מה היה פה...

(נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג א"א)

בשמחת "שלום זכר" לנכדו, אמר לי ידידי, הרה"ח ר' בנימין ... משפט עצום: "אני חי בזכות ה"חזון איש"!"

זה סיפורו המיוחד: "אמי היתה חולת לב מסוכנת מאד. בתחילת ימי הריונה איתי, הרופאים אמרו שהיא חייבת להפסיק, לנתח במהירות, סכנת חיים בשבילה.

אבי שכל משפחתו נכחדה בשואה, היה עולה חדש בארץ, לא הכיר אף אחד, היה גר בשכונת התקווה בת"א, בשכונת לאדמו"ר מנדבורנה זכר צדיק לברכה. הלך אבי לביתו של הרבי, אך הוא היה בטבריה. נסע לטבריה, נסיעה ארוכה ומפרכת בימים ההם. הרבי שמע את שאמרו הרופאים ואמר לו: "לך לבני ברק, יש שם צדיק גדול - ה"חזון איש".

אבי נסע לבני ברק, היה זה חודשים מספר לפני פטירתו של ה"חזון איש". היתה זו פעם ראשונה שהוא ראה אותו. ה"חזון איש" שכב על מיטתו באפיסת כוחות, פניו היו כצבע קיר לבן, לא נתנו לגשת, לא נתנו לשאול, אמרו שאפשר לגשת אחרי מנחה. אבי חשב בלבו איך אחד כזה יכול בכלל לענות, וכי יהודי כזה יוכל להושיעני?!...

והנה איך שהתחילו בתפילת מנחה השתנו פניו, נהיו אדומות - להבים, מחזה מדהים... פשט צורה ולבש צורה.

אחרי מנחה אבי ניגש אליו וסיפר את צרתו. אמר לו ה"חזון איש" שיבוא מחר. למחרת, אמר שלא לעשות את הניתוח, שאל את שם אמי ובירך אותנו.

כנגד כל הסיכויים, אמי ילדה אותי למזל טוב, וחיה עוד כשלש שנים..."

(נר לשולחן שבת")

מעשה באברך מתמיד, תושב מודיעין עילית שרוב שעות היממה שקוע בלימוד התורה. ביקשה ממנו אשתו שיהיה לה לעזר ביום שישי. מאחר שרצה לעזור לאשתו וגם להשלים את שעות הלימוד, החליט לעשות "משמר" בלילי שישי.

הגיע ליל המשמר הראשון, הוא שקוע בלימודו בבית המדרש. אחר חצות לילה החל לכאוב לו הגרון. ניגש לברז, שתה מים, אך ללא הועיל. היה צריך משקה חם כדי להרגיע את הכאב. אמר ללכת הביתה ואז חשב לעצמו לא, זו עצת היצר לחזור הביתה.

המשיך איפוא בלימודו, אך הגרון כאב מאד. שוב הרהר בלבו 'זו כנראה מעשה היצר אשר צרה עיניו בלימודי'.

זכר שיש בחוץ מכשיר למזכר משקאות, אמר אקנה משקה חם. יצא, פשפש בכיסיו ולא מצא את שני השקלים הנדרשים. נכנס חזרה. לא עובר זמן לפתע נכנס לבית הכנסת נער ומניח לפניו כוס שוקו חם...

האברך נדהם: 'אתה אליהו הנביא?!' 'לא' השיב הנער, חזרנו מחתונה בירושלים, הייתי מאד צמא ואמרתי לעצמי לא אטריח את אמי, אלך ואקנה כוס שוקו בבית הכנסת הסמוך. כשהכוס התמלאה נזכרתי שאני "בשרי", החלטתי שאכנס לבית הכנסת ואתן את הכוס למי שלומד.

(נר לשולחן שבת" יש"כ להר"ר א"ז)

היה זה בין הזמנים, ידידי היום הינו ת"ח יקר ובאותן שנים היה בחור צעיר, תלמיד ישיבת "גאון יעקב". הלך לרופא שינים, ד"ר אנגלמן בגבעת מרדכי. ישב והמתין, לאחר זמן נכנס ראש ישיבת חברון, הגאון רבי אברהם פרבשטיין.

כשהגיע תורו של הבחור להכנס אמר לרבי אברהם: "אני לא נכנס לפני ראש הישיבה". רבי אברהם הסתכל עליו בתמהון: 'מה אתה עושה צחוק ממני, בשום אופן לא, המתנת זמן רב, תכנס'. הבחור לא ויתר, אך רבי אברהם פרבשטיין אמר לו: 'אתה ישיבה-בחור מגיע לך!'

שר התורה, גאון אדיר - אלו מחשבותיו 'בחור ישיבה מגיע לך...! הבחור התעקש חמש דקות, הרופא התעסק בעבודתו כשסיים יצא הרופא ואמר מה אני אעשה צריך להתקדם, רק אז נכנס רבי אברהם שהיה נראה שדחקהו להכנס. (נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג א"ז)

(נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג א"ז)

סיפר אברך צעיר מעשה שהיה עמו: "בישיבתי בית מדרש עליון" ערכו שבע ברכות לכבוד שמחת חתונת בן הג"ר אברהם יצחק ליפקוביץ. התנדבתי להכין תה לסבא, הגאון רבי מיכל יהודה. לאחר שהגשתי לו את הכוס זמזמה במוחי הרגשה טורדנית שטעיתי והמלחתי את התה... במטבח הישיבה קערות הסוכר והמלח עומדות אחת ליד השניה ואין הבדל ביניהם...

הלכתי למטבח, טעמתי את הקערה ממנה לקחתי, ואכן היה זה מלח... נחרדתי... הצלחתי להדחק חזרה למזרח. הכוס עמדה על השולחן במרחק מה מרבי מיכל יהודה, חצי ריקה...

ביקשתי מהג"ר אברהם יצחק שייבקש סליחה בשמי. הוא מילא את בקשתי, אך היה נראה שזה כלל לא הפריע לרבי מיכל יהודה - לא הבין מה אני רוצה ממנו..." (נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג א"ז)

(נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג א"ז)

מעשה בידידי, אברך יקר שהזדמן לבית הכנסת לדרמן. כידוע מאחורי בית הכנסת ניצבים להם מדפים עמוסים, מלאי ספרים למכירה. ראה אותו אברך ספר על המסכת אותה למד, עיין ונהנה. חיפש את הקופה המתאימה כדי לשלם, חיפש ולא מצא. **כיון שכך**, נטל את הספר והלך לבית המחבר שגר ברחוב סמוך. שאל כמה עליו לשלם. האב שלא יכל לגשת, אמר לילדים להגיד שמחיר הספר הוא עשרים שקלים, ושישאלו מהיכן הקונה. השיב כולל חזו"א.

והנה לאחר שבועיים, בלוח המודעות בכולל חזו"א התנוססה מודעה מעניינת: "האברך שכמדומה מכולל חזו"א שרכש את הספר ... מתבקש ליצור קשר דחוף עם משפחת ..."

לאחר כמה ימים ראה האברך את המודעה. אמר לעצמו מן הסתם הכוונה אלי. התקשר: 'שלום, אני האברך מכולל חזו"א שקנה את הספר'.

אנחת רווחה נשמעה בצידו השני של הטלפון... "בעלי לא רגוע כבר שלש שבועות..." אמרה האשה. וזה הסיפור: את הספרים למכירה הנחנו ב"לדרמן" לפני כמה וכמה חודשים. בעלי לא זכר כלל שנשאר שם ספר, אשר על כן לאחר ששילמתם התעורר לו חשש שהוא התייאש ממנו, ושהיה פה הפקר ויאוש, ועולה שהכסף שלקח ממך אינו שלו... הוא לא יכל לישון מזה.

האברך שנדהם מצדקותו של אותו מחבר תלמיד חכם, השיב בהתרגשות 'אין שום חשש, גם אם יש שאלה הכסף הוא מתנה'. (נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג מ"ו)

(נר לשולחן שבת" מפני הרה"ג מ"ו)